

zvěstník SKV SOKOL MÜNCHEN

prosinec 2005
číslo 3 - ročník II

Čepelem v tu zrádnou hrud'

☒ ...slibuje jedna stará sokolská píseň tomu, kdo se odrodí. Upřímně řečeno jsem se touto nepřilíš radostnou životní alternativou nikdy hlouběji nezabýval, jednak pořádně nevím, co je to ten čepel, za druhé jsem se domníval, že tento problém pro mě není relevantní, což byla asi úvaha chybná.

Ein glückliches...

Jednou znenadání jsem se totiž hned z několika více méně bratrských – to ve smyslu jak církevním, tak sokolském – stran dověděl, že naše malá sokolská jednota v bavorském Mnichově je spolkem německým a tudíž odrozeným a že vlastně nemůže být spolkem sokolským. Nejdříve jsem si myslel, že se i přes problematickou hodnotu této argumentace, smrdící po předminulém století a nesvědčící o přehnaně vysokém intelektu jejích autorů, stejně pokusím vysvětlit, že zrovna tak jako je francouzský Sokol spolkem francouzským nebo rakouský rakouským, nemluvě o sokolech v USA, kde se nám i ta čeština jaksi vytratila, jsou i všechny tři německé sokolské organizace samozřejmě spolky německými, ale neudělal jsem to, neb jsem začal chápat. Chápat, že strážcům etnické čistoty sokolského hnutí je trnem v oku ono konkrétní adjektivum „německý“. Němečtí jsou totiž Němci a ti jsou přece naši odvěcí nepřátelé a kdo se s nimi paktuje tomu... no už zase ten čepel. Přiznávám, že mě to zaujalo a začal jsem zpytovat svědomí a hloubat nad tím, jakže to s tím našim němečtím vlastně je.

Celá causa našeho údajného odrození začala tím, že se nám svého času podařilo utéct bolševikovi

z lopaty a přišli jsme do země s problematickou pověstí a ještě problematičtější minulostí, od které jsme tím pádem teoreticky neměli očekávat nic dobrého. Ta země nám poskytla azyl a umožnila více než slušnou existenci, dala nám k dispozici své sociální zachytné sítě, které se mnohým z nás tak zalíbily, že je dodnes nepustili, a kdo chtěl, toho naučila se úspěšně pohybovat v demokratickém rámci daném její ústavou a posléze přijmout její občanství. Někteří z nás tomu byli rádi, jiní zase nikdy nepřestali své nové spoluobčany označovat za blbé a nekulturní Němce, to proto, že tito mají jinou hořící a nechtějí se učit česky.

Můj osobní vztah k tomuto společenství, ke kterému také již pár desítek let patřím, bych v této souvislosti nazval kritickou sympatií jemně liznutou pomalu mizícím důkřiváním. Víím také, že svého češství se nikdy nezbavím, to ani kdybych chtěl, to čemu se říká vlast dostává člověk halt už do kolíčky, změnit se to nedá, nevím, jestli je to dobře, spíš bych řekl že ne, ale je to tak.

No a v Německu jsem rád, je to můj domov a je to - i kdyby se mi to nelíbilo - vlast mých dětí. Pak je tu ještě to sokolství, s tím je to jednoduché, to mám už přes půl století v duši, za tu dobu tam sedí dost pevně a hlavně v bezpečí před shora uvedenými věro-

zvěstci.

Se svým statutem jsem a můžu být nadmíru spokojen. Mám totiž kliku a žiju v době, kdy český a německý patriotismus nebo sokolství a němečtí nejsou něčím, co se vzájemně vylučuje a myslím, že by bylo dobře kdyby to tak zůstalo.

Těch, kterým se to nelíbí, je mi upřímně líto.

Karel Pokorný (Kpokorny41@aol.com)

... PF
2006

Zapomenutí Češi v Mnichově

Výstava „Umělci, krejčí, diplomaté“ bude zahájena v lednu 2006

Mnichov 19. století a Češi - to je pojem, pod kterým si donedávna jen málokdo uměl něco představit.

A přitom jich nebylo málo, našich tehdejších krajanů, kteří v bavorské metropoli předminulého století žili a zanechali své stopy, ať už to byli studenti umění, kteří zde - zlákáni věhlasem zdejší umělecké akademie a její krajinářské školy – absolvovali pár studijních let. Rozšířené tvrzení, že tu studovali především bavorské pivo, odpovídá pravdě jen zčásti, ne jeden z nich tu totiž vytvořil stěžejní dílo své tvorby. Zdaleka obtížnější, než vyčíslit všechna jejich jména, by v tomto případě bylo najít jméno českého malíře, který svůj studijní pobyt v Mnichově koncem 19. století neabsolvoval.

Většina z českých „pánů umělců“ žila v podnáměch v okolí akademie a četní z nich si na živobytí přivydělávali kresbami pro časopisy *Fliegende Blätter*, *Moderne Kunst* nebo *Simplicissimus*. Několik let se organizovali ve vlastním spolku, pro který se po delších diskuzích prosadil název Škréta proti Mánesovi, mimochodem jednomu z prvních českých studentů mnichovské malířské školy. K neaktivnějším škrétovcům patřil pozdější mistr secese, Alfons Mucha, který spolku předsedal dva roky, než se roku 1887 odebral k dalšímu studiu do Paříže. Vedle svého předsednictví stačil řídit vydávání spolkového humorně-satirického časopisu *Paleta*, studentského týdeníku v nákladu jediného výtisku, jehož zachovalé fragmenty jsou vzácným uměleckým dokumentem spolku a jeho mnichovské atmosféry.

Nebo prostí lidé českých měst a vesnic, kteří následkem šířící se industrializace přišli o živobytí. Četní dělníci a řemeslníci, někdy i celé rodiny, opouštěli Rakousko-uherskou monarchii a stěhovali se v naději lepší existence do zemí západní Evropy. Do Mnichova přišli především krejčí, zprostředkovaní bavorskými pracovními agenty a činní pro místní konfekční závody, následovaní ševci, truhláři a zámečníky.

Podobně jako ve většině německých měst vznikla i v Mnichově malá česká kolonie, jejíž členové, většina z nich vybavena jen nevalnými školními znalostmi němčiny, hledala oporu v kruzích svých krajanů. 19. století bylo dobou rozkvětu spolků a tak k pár tisícům těch mnichovských brzy přibyla i řada českých. Předním cílem většiny z nich bylo společnými podniky pěstovat český jazyk, kulturu, sociální kontakty a vzdělávání členstva.

Po neúspěšných pokusech 60. let, kdy krajské snahy o registraci zkrachovaly na nedůvěře mnichovského policejního aparátu, to byla česká beseda *Slovan*, která se roku 1875 stala prvním úředně uznaným spolkem mnichovských Čechů. Ta se po několika letech čistě společenského života, sestávajícího z divadelních, hudebních a vzdělávacích večerů, společenských her, tanečních zábav, rodinných výletů do letních restaurací v okolí města a vlasteneckých přednášek, nechala motivovat heslem šířícím se Evropou „ve zdravém těle zdravý duch“ a ze spolku *Slovan* se po táhlém zápase s německou byrokracií roku 1892 stala sokolská jednota *Slovan*. Je nasnadě, že jako taková neměla - v nedávno sjednocené Německé říši - vždy na růžích ustláno.

Během následujících let vznikla v Mnichově řada dalších českých spolků, některé z nich se vzápětí rozpadly nebo byly zakázány, jiné přetrvaly desetiletí a přestály doby politických i hospodářských krizí, neustálou fluktuaci členstva, vnitřní konflikty, které se řešily o poznání hůře než se zvládaly ty vnější, a přinejmenším jednu světovou válku. Jako kupříkladu vzájemně se podporující spolek *Praha*, který v Mnichově vytrval více než pětáctýřicet let a roku 1935 se rozpadl pro neschopnost většiny členstva platit členské příspěvky, či dělnický vzdělávací spolek *Pokrok*. Jeho členům se po 2. světové válce podařilo z rozvalin zachránit zbytky jejich loutkového divadla, které mohou návštěvníci dodnes obdivovat v Mnichovském městském muzeu.

Ale sokolská jednota *Slovan*, jejíž 130. výročí založení si Češi v Mnichově letos připomněli, zůstala přes šedesát let své existence nejvlivnějším krajským spolkem v Mnichově a jednou z nejdůležitějších sokolských jednot v předválečném Německu.

Naše výstava „Künstler, Schneider, Diplomaten“ (Umělci, krejčí, diplomaté), která bude v Mnichově zahájena 26. ledna 2006, se nezabývá osudy jednotlivců. Ukazuje osud zapomenuté generace našich krajanů, která si před sto lety vybrala k životu a práci stejné město jako my, osud, který byl o poznání těžší, než je ten náš.

Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodli, připravovanou výstavou nejen seznámit mnichovskou veřejnost s výsledky našich historických rešerší, ale i vyjádřit této zapomenuté generaci svoji úctu.

Jitka Scholz

Trochu z našeho aktivního sportu

Horská a cyklistická turistika - Útoky na obtížné alpské vrcholy Bärenkopf a Kampenwand byly stěžejními výstupy letošní sezóny a kdo toho ještě neměl dost, dostal v říjnu

SKV OPEN 1. ročníku dlouho připravovaného mezinárodního kuželkového turnaje o putovní kuželku položily sudičky do kolébky hned poměrně velkou překážku ve formě prasklé roury vodovodního potrubí v prostorách, ve kterých se měl turnaj konat. Po definitivním zamítnutí návrhu uspořádat na tomto místě turnaj ve vodním polu byly nalezeny prostory náhradní, a to ve Schwabinger Stub'n, což je adresa každému mnichovskému sokolovi známá – na tomto místě patří díky hlavně obětavé paní hostinské Vidě. Zde pak turnaj ve trochu stísněných poměrech, zato za účasti borců, dorazivších i z Itálie a ze Švýcarska, více než úspěšně proběhl.

Zdeněk Fajkus z Mnichova byl pak tím gladiátorem, který po nelítostném boji získal na jeden rok nejen právo, ale i morální povinnost vystavit pohár na čestném místě ve svém bytě, což bude předsednictvem jednoty během neohlášených návštěv pravidelně kontrolováno.

příležitost zlepšit si svoji kondici při cyklistickém putování údolím Isaru v okolí kláštera Schäftlarn.

I další místa zůstala pevně v mnichovských rukách, a to Františka Novotného na místě druhém, jakožto Karla a Martina - oba s krásným příjmením Pokorný - na místě třetím a čtvrtém.

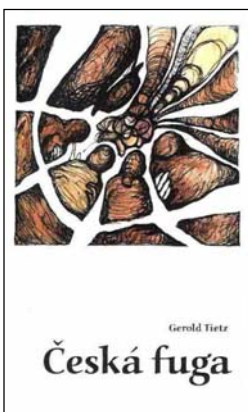
K osobnostem píšícím toho dne dějiny se připojila i Jitka Šolcová, které se jako první a jediné podařilo jedním hodem skáčet všech devět kuželek.

zleva: Karel, Franta, Zdeněk a Martin

1463 let, která uplynula od konce dívčí války, bylo pak vzpomenu to uspořádáním výlučně dámské soutěže, kterou pro sebe rozhodla Alenka Jiránková, následována Jitkou Šolcovou a Blankou Fajkusovou.

Literatura

Ach, Švejku neopomene si čas od času ve své knize Česká fuga (v originále Böhmische Fuge) s nádechem sentimentu povzdychnout její autor Gerold Tietz, když ve svých vzpomínkách prochází českou, nedobrovolně opuštěnou krajinou svého dětství, setkává se zde s historickými postavami a s tvůrci i protagonisty české literatury, s prostým českým, německým i židovským obyvatelstvem předválečného Československa, které popisuje s dávkou lehké nadsázky a humoru, vzdušným stylem, který čtenáře nenechá knihu odložit a poskytne mu náhled do autorova pojetí českého a německého elementu.

Knihu letos vydala - po úspěšném německém vydání z roku 1997 - v českém překladu Univerzita Palackého v Olomouci.

Autor Gerold Tietz se narodil v roce 1941 v Horkách, studoval v Tübingen, Berlíně und Paříži historii, francouzštinu a politiku. Roku 1989 vyšla jeho prvotina „Satiralien – Berichte aus Beeredita“ a letos jeho román „Große Zeiten – kleines Glück“, příběh pražské dívky mezi světovými válkami.

Od A jako Albright po Ž jako Žantovský

45 let SVU a její 23. kongres v Českých Budějovicích 2006

Washington - Že se mezi našimi čtenáři ještě pravděpodobně najde sem tam někdo, komu zkratka SVU v titulku nic neřekne, postaráme se o to, aby se tato skutečnost obratem změnila a začneme popořádku:

Společnost pro vědy a umění neboli SVU založili čeští exulanti v New Yorku roku 1960 a od té doby jí přibylo na tucty filiálek po celém světě, po roce 1989 jejich řady rozšířily i ty české a slovenské.

Společnost, jak to uvádějí její stanovy, shromažďuje vědce, umělce, spisovatele, studenty a další osoby, které mají - ať již díky svému původu či z jiných pohnutek - zájem na dění v České republice a na Slovensku v kulturních a vědeckých souvislostech, na historii těchto zemí a jejich duševním vlastnictví. SVU organizuje – pochopitelně mimo jiné - setkání, přednášky, konference a semináře, podporuje koncerty, výstavy a další kulturní programy, vydávání literárních děl a publikací, ale stará se i o kontakty kulturních institucí v České republice a na Slovensku s dalšími institucemi ve světě.

A že SVU není společnost jako každá druhá nám prozradí pohled na její webové stránky (www.svu2000.org) a zde zveřejněný, zdánlivě nekončící seznam jejich vyjímečných členů minulosti a přítomnosti, počínající Madeleine Albrightovou přes kardinála Josefa Berana, spisovatele Maxe Broda a Bohumila Hrabala, režiséra Vojtěcha Jasného, hudebníky Rudolfa Firkušného a Rafaela Kubelíka až k hercům Pavlu Landovského a Jiřímu Voskocovi.

Vyvrcholením činnosti SVU jsou obrok pořádané světové kongresy, které se zprvu konaly jen ve Spojených státech, ale po roce 1990 - s jedinou výjimkou - vzaly jejich organizaci do ruky instituce v České republice a na Slovensku. Ten příští, v pořadí již 23., se bude konat od 25. června do 2. července 2006 na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích - s ústředním tématem „česká a slovenská kultura v mezinárodním a globálním kontextu“ a pochopitelně s bohatým rámcovým programem pro četné účastníky očekávané z bližších i vzdálenějších koutů světa.

SVU Německo má 20 let a staro-nový výbor

Mnichov – Český Mnichov letos z výročí nevyšel. Vedle 130. výročí založení prvního krajského spolku Slovan si mnichovští Češi připomněli i 20. výročí založení zdejší pobočky SVU.

Společnost pro vědy a umění Německo (Tschechoslowakische Gesellschaft für Wissenschaft und Kunst in der Bundesrepublik Deutschland e.V.) se sídlem v Mnichově sdružuje několik desítek členů a již dvacet let pořádá jednou do měsíce přednáškovou a diskuzní setkání, přitom se střídají politická témata s kulturními, vědeckými i populárními.

V letošním roce měly velký ohlas kupř. únorové čtení mnichovského básníka Aleše Andryszczáka (viz vzpomínka Blanky Fajkusové na následující straně), přednáška dr. Yvonne Fričové z Prahy o potomcích cestovatele botanika Alberto Vojtěcha Friče v Jižní Americe, indiánech z kmene Chamacoco v Paraguayi (obsáhlejší zprávu přineseme

v jednom z našich příštích čísel), a v neposlední řadě hřeb letošní nabídky mnichovské SVU, listopadový koncert smyčcového kvarteta Českého národního symfonického orchestru z Prahy, který předvedl skvělý rámcový program pro podiovou diskuzi na téma „česká klasická hudba a její rezonance u německé veřejnosti“ a nalákal do řad diváků i početné hudbymilovné německé publikum.

Příští druhé úterý vychází na 13. prosince a bude již tradičně věnováno vánočnímu pořadu slova, hudby a obrazu.

SVU Německo letos v říjnu volila. Důvěru dostal opětovně osvědčený staro-nový výbor v čele s předsedou dr. Ivanem Ciklem a jednatelem Láďou Pavlíkem.

SVU v Mnichově se schází každé druhé úterý v měsíci na Velehradě, Kreuzstr. 16.

Kontakt: SVU Deutschland, Postfach 83 09 37, 81709 München

Milý Alešku,

... ač bych si s Tebou zase ráda „pokecala“ a zasmála se, píšu Ti tentokrát dopis. Příležitost, zdá se, už asi hned tak nebude, a tak alespoň takhle.

Prchnul jsi nám, aniž jsme stačili probrat ještě plno důležitých věcí a „drbů“, které jsi sliboval, že ještě uslyšíme. Než jsme stačili projít všechny hospody, které jsme si společně vyhlídli a těšili se, jak si to užijem. A než jsme stačili ještě jednou udělat Tvůj - již naplánovaný - minikoncert s kytarou a básněmi a k tomu pořádný večírek.. Měl to být „vrchol sezóny“. A Ty se klidně sebereš a necháš nás tady, bez rady a bez těch svých věčných kousavých, sarkastických, přidrzlých, lehce - ne, vlastně pořádně - prisprostlých a kouzelných průpovědek.

A.A.,
České centrum
Mnichov,
15.2.2005

Foto: Josef
Rakušan

Já vím, za svůj život jsi toho stihnul opravdu hodně. Stačili jsme si ale o všem popovídat jen tak povrchně, v domnění, že máme na všechno hromadu času: jednou si sednem a pěkně popořadě si budem vyprávět... A teď, jak to tak vypadá, to už nestihneme. Tak jenom namátkou si vzpomenu, jak jsi nám vyprávěl o svých cestách po celém světě, kde jsi podnikal koncerty pro Goethe Institut. Když jsem se Tě ptala, kde jsi všude byl, tak jsi mi odpověděl, že ať se radši zeptám, kde jsi nebyl. Několik let celé turné trvalo a chtěli jsme si jednou spolu sednout a prošťárat Tvůj archiv, abychom si s Tebou na toto Tvé vandrování zavzpomínali. A hlavně vyslechli mnoho - jistě šťavnatých - historek z těchto dlouhých cest. Anebo Tvůj odchod z Československa. Bylo to v roce 1949? Snad mne paměť neklame a pamatuji si to datum správně. Je to vůbec možné? V Mnichově jsi strávil převážnou většinu svého života. S tak krásnou češtinou, jakou jsi si po celou dobu uchoval, se člověk již dnes neseťká. Vždycky jsme se spolu chechtali, jak někdo po pár letech pobytu v cizině již těžko hledá výrazy ve své mateřštině, nojo světáci.

Lovím v paměti, co všechno o Tobě nevím a chtěla bych se Tě zeptat... Znali jsme se poměrně krátce. Pět Tvých posledních let. Ale hned při našem prvním setkání jsme si nějak „padli do voka“ - a tak to snad zůstalo až do konce. Zažili jsme s Tebou úžasné večírky, dva z nich, vlastně tři, nezapomenu nikdy. První, kdy jsme byli na návštěvě u Zuzky Winkler ve Schwabingu, kde se povídalo a zpívalo až do rána bílého. A navždy budu mít před sebou obrázek Tebe a Tvé věrné souput-

nice Kiry, kdy svižným krokem odcházíte, zavěšení do sebe, slunečným, probouzejícím se městem. Kdežto my, o možná dvě generace mladší, jsme rádi, že se držíme únavou na nohou a pouze nevěřícně zíráme na odcházející elegantní dvojici, kráčející ulicí, zalitou vycházejícím sluncem. Druhý zážitek je, kdy uprostřed večírku - ve 3 hodiny ráno - si objednáš taxi a odjíždíš domů pro housle, neb „na večírku je třeba hudba“. Poslední z těchto zážitků je, když Fajkus odcházel z Generálního konzulátu. Nečekaně jsi přinesl kytaru, sehnal ještě kamarády a z komisi rozlučky se stala spontánní „veselice“. Děkujeme.

A jak to tak bývá, díky takovýmto „intenzívním“ sblížování se, jsem se o Tobě začala dozvídat více. Nejen, že jsi byl houslový mág, že jsi hrál na kytaru a koncertoval, jsi autorem kytarové školy, ale že Tvá největší vášeň jsou básně, veršování, hrátka se slovy a jejich významy. A že jsi v Mnichově vydal několik svých vlastních básnických sbírek, vše v češtině. Na jeden život, myslím, skvělý výkon. A také, že recese a trocha (vlastně pořádná dávka) exhibicionismu Ti není úplně vzdálena. Z čehož jsem měla velikou radost, protože jsme mohli díky tomu uspořádat Tvé čtení básní v Českém centru v Mnichově. Bylo to v roce 2003 a byl to úžasný úspěch. Pak jsi ještě v Českém centru vystupoval jednou, a to letos. Bylo to 15. února, v rámci seriálu „Mnichov, město Čechů“. Aleši, to byl absolutní trháček, vážně! Nám se podařilo sehnat ještě kameru, která ale bohužel nefungovala. Naštěstí zaskočili lépe připravení a vybavení kamarádi. Jsou z tohoto Tvého vystoupení krásné filmy, které si objednala spousta lidí. Jo, byla to příprava na to, jak „vtrhnem na Prahu“ a všichni budou zírat...

Hmmm..., ale mezi tím vším se hlásila, v různých intervalech Choroba. Blbý... Plácali jsme se v tom všichni. Ale, naštěstí, jsi nás všechny zachraňoval. Svým sarkasmem, mnohdy cynismem a neudolatelným smyslem všechno „zneuctí“ bezbřehou srandou. Nevěděli jsme, jak se k Chorobě stavět, a jak s ní zacházet, když víme, že je to Mrcha žravá. Pod Tvým „vedením“ jsme se to naučili. Všem jsi nám pomáhal a už to tak zůstane.

Nedávno jsem si pročetla Tvou básnickou sbírku Kobka a zaujala mne báseň *Kalendář*. Snad mi jí dovolíš citovat:

Furt mu říkám: Lajdáku - Neztrácej lístky - a nenech se - od nikoho trhat - ztrácím tím dny.

Tak se měj krásně Alešku, chybíš nám. Moc.

Ahoj, Blanka F.

Aleš Andryszczák (narozen 25. prosince 1925 v Praze, zemřel 6. října 2005 tamtéž) je autorem básnických sbírek Dvě balady, Kobka a dalších.

Program

leden – červenec 2006

Kam v Mnichově?

Aktuelní informace o našich akcích
a ostatním českém a česko-německém dění v Mnichově
najdete na stránkách

www.sokol-muenchen.com, link **Kam v Mnichově?**

- čt. 26.01. zahájení výstavy „Künstler, Schneider, Diplomaten“**
19 hod. ASZ Altstadt, Sebastiansplatz 12
do 9. března 2006, kurátorka výstavy: Jitka Scholz
- ne. 19.02. běžky Dietramszell**
organizuje Karel (tel. 611 72 57)
- so. 25.02. fašing po slovensku**
20 hod. Slovenská katolícká misie,
organizuje Jitka (tel. 840 26 39)
- so. 18.03. jeden den v lázních - Bad Füssing**
organizuje Iva (tel. 760 87 23)
- ne. 09.04. turnaj - pro změnu v minigolfu**
organizuje Dušan (tel. 310 98 342)
- so. 20.05. spoluorganizace 41. pochodu Praha - Prčice**
organizuje Karel (tel. 611 72 57)
- so.-po. sokolské setkání v Oetzu**
03.-05.06. organizuje Župa švýcarská (www.sokol.ch)
- so.-pá. XIV. všesokolský slet v Praze**
01.-07.07. organizuje Česká obec sokolská (www.sokol-cos.cz)
- ne. 23.07. horská túra na jeden bavorský -berg, -eck, -kopf,
-wand nebo -spitz**
organizuje Jitka (tel. 840 26 39)

Každou první středu v měsíci... od 18 hod. v ASZ Altstadt, Sebastiansplatz 12

zVěstník vychází třikrát do roka. Redakce: Jitka Scholz, jitkascholz@aol.com
Sport- und Kulturverein Sokol München e.V. (VR 18462), založen 4. dubna 2004, člen Mezinárodního českého klubu
Adresa: SKV Sokol München e.V., c/o Jitka Scholz, Wittelsbacherstr. 32, D-82110 Germering, Tel. 089/840 26 39,
Fax: 089/611 72 57, e-mail: jitkascholz@aol.com, www.sokol-muenchen.com. **Další kontakty:** Karel Pokorný (starosta) 089/611 72 57 – Dušan Pokorný (místostarosta a pokladník) 089/310 98 342 – Dana Sachlová (náčelnice) 089/800 24 99, **Bankovní spojení:** HypoVereinsbank München, BLZ 700 202 70, Konto 667 377 587